

Operativt mål 6 - Livsmedelsinformation vid e-handel

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Ta del av vårt stödmaterial till operativt mål 6 - livsmedelsinformation vid e-handel. Stödet innehåller information och frågor som är bra att ställa vid kontroll av att målet är uppfyllt.

Om målet

Operativt mål 6 - Livsmedelsinformation vid e-handel - NKP-webben

Rapportering av målet

Målet ska rapporteras enligt anvisningarna till myndighetsrapporteringen.

Myndighetsrapportering (välj det aktuella året i vänstermenyn)

Det innebär att rapportering av målet ska ske mot rapporteringspunkt P43 och mot nedanstående lagstiftningspunkter.

B01 - Allmänna krav och skyldigheter

B02 - Obligatorisk livsmedelsinformation, innehåll och presentation

B99 - Övrig livsmedelsinformation

C05 - Särskild märkning av kosttillskott

I01 - Livsmedelstillsatser

Om livsmedelsinformation vid e-handel

När färdigförpackade livsmedel säljs av livsmedelsföretag till slutkonsument genom e-handel ska all obligatorisk livsmedelsinformation finnas tillgänglig innan köpet avslutas. Om informationen finns på till exempel företagets webbplats kallas det för *stödmaterial*. Se artikel 14.1 a i förordning (EU) nr 1169/2011, där även undantag vad gäller datummärkningen framgår. De obligatoriska uppgifterna framgår av artikel 9 i förordning (EU) nr 1169/2011.

Detta operativa mål fokuserar på kosttillskott och konfektyr, och då ska ytterligare obligatoriska uppgifter framgå av märkningen och stödmaterial på företagets webbplats och/eller stödmaterial de hänvisar till på webbplatsen. Se artikel 10 och bilaga III till förordning (EU) 1169/2011 samt 4, 6, 8 och 9 §§ LIVSFS 2023:3.

Stödmaterial ska överensstämma med det som framgår av märkningen på förpackningen. Allt stödmaterial på företagets webbplats samt produktens märkning ska vara på svenska. Annat språk får användas om språket endast obetydligt skiljer sig från svenska. Se 5 § LIVSFS 2014:4.

Generell information om kontroll av e-handel

Vad ska kontrolleras

De anläggningar som omfattas av målet är i Sverige registrerade och/eller godkända anläggningar som erbjuder svenska konsumenter kosttillskott och/eller färdigförpackad konfektyr via distansförsäljning på internet. Verksamheter som *enbart* vänder sig till andra livsmedelsföretagare omfattas inte av målet.

Kontrollen ska utföras genom att minst tre färdigförpackade produkter av kosttillskott och/eller konfektyr väljs ut. Stödmaterial på företagets webbplats granskas och jämförs med livsmedelsinformationen på förpackningarna.

Avgränsningar

I detta operativa mål ingår inte att verifiera att innehållet i de utvalda produkterna stämmer med ingrediensförteckningen, det vill säga kontrollera mot recept eller genom provtagning.

I målet ingår inte heller att kontrollera eventuell märkning med "kan innehålla spår av" en allergen, ekologisk märkning, näring- och hälsopåståenden eller särskilda märkningskrav enligt unionsförteckningen över nya livsmedel. Sådan märkning är givetvis relevant att kontrollera i den ordinarie planerade kontrollen men ingår inte specifikt i detta operativa mål.

Förberedelse och utförande

Stödmaterial på företagets webbplats kontrolleras företrädesvis på kontoret innan besök görs på anläggningen. Det går också att utföra tillsammans med företagaren vid kontroll på plats.

Om stödmaterial kontrolleras innan besök på plats ska företagaren underrättas om att denna kontroll har gjorts. Om fysiskt besök på anläggningen görs i nära anslutning till kontrollen av stödmaterial på webbplatsen, kan man avvakta tills dess med att underrätta dem om det. Om det fysiska besöket inte görs i nära anslutning till kontroll på plats ska företagaren på något sätt underrättas om utförd kontroll. Det skulle kunna vara via ett telefonsamtal eller ett brev. Tänk också på att i så fall kan webbplatsen behöva kontrolleras igen strax före besöket så att inget har ändrats sedan den första granskningen gjordes.

Enligt god kontrollsed bör alltid en skriftlig kontrollrapport sändas till livsmedelsföretaget. Både distanskontrollen och det fysiska besöket kan rapporteras i samma kontrollrapport.

Nedan följer några tips på vad som kan vara bra att tänka på i kontrollen av detta operativa mål, utöver kontroll av obligatoriska uppgifter enligt artikel 9 i förordning (EU) nr 1169/2011.

Att tänka på vid kontroll av beteckning

Livsmedlets beteckning ska omfatta eller åtföljas av uppgifter om livsmedlets fysiska tillstånd eller den särskilda behandling som det har genomgått i samtliga fall då brist på sådan information skulle kunna vilsledda köparen. Det kan till exempel vara *torkad* aprikos eller *frystorkade* hallon i konfektyr. Se artikel 17.5 samt bilaga VI till förordning (EU) nr 1169/2011.

Uppgifter som ska åtfölja beteckningen

Att tänka på vid kontroll av livsmedelsinformation om allergener

Det är obligatoriskt att lämna information om allergena ingredienser för färdigförpackade livsmedel som säljs genom distansförsäljning. Allergener ska vara framhävda från övriga ingredienser både på förpackning och i stödmaterial på webbplatsen. Med allergena ingredienser avses de 14 ämnen eller produkter som orsakar allergi eller intolerans och som listas i bilaga II till förordning (EU) nr 1169/2011. Se också artikel 9.1 c och 21.1 i samma förordning.

Allergeninformation

Att tänka på vid kontroll av kosttillskott

- Det finns ytterligare obligatoriska uppgifter vad gäller kosttillskott. Uppgifterna ska även framgå av stödmaterial på en webbplats. Se 4, 6, 8 och 9 §§ LIVSFS 2023:3.
1. Beteckningen kosttillskott.
 2. Namnet på de kategorier av näringsämnen eller ämnen som kännetecknar produkten, eller en uppgift om beskaffenheten av dessa näringsämnen eller ämnen.
 3. Rekommenderad daglig dos av produkten.
 4. En varning för att överskrida den angivna rekommenderade dagliga dosen.
 5. Att kosttillskott inte bör användas som ett alternativ till en varierad kost.
 6. Att produkterna bör förvaras utom räckhåll för små barn.
 7. Mängderna av de näringsämnen och ämnen med näringsmässig eller fysiologisk verkan som ingår i produkten. De mängder som anges ska anges i numerisk form och avse innehållet i den dagliga dos av produkten som rekommenderas i märkningen. De enheter för vitaminer och mineralämnen som anges i bilaga I till förordning (EG) nr 1170/2009 ska användas.

- Det finns undantag från artikel 23 i förordning (EU) nr 1169/2011. Undantaget innebär att nettokvantiteten för tabletter, kapslar eller liknande kan uppges som antal kapslar, tabletter eller liknande istället för som vikt eller volym. Se 7 § LIVSFS 2014:4.
- Det finns krav på särskild tilläggsmärkning för livsmedel som innehåller koffein som tillsatts för ett visst fysiologiskt ändamål samt för livsmedel med tillsats av fytosteroler, fytosterolestrar, fytostanoler eller fytostanolestrar. Dessa ämnen kan förekomma i kosttillskott. Den obligatoriska märkningen ska även framgå av stödmaterialet på en webbplats. Se artikel 10.1 samt punkterna 4.2 och 5.1 i bilaga III till förordning (EU) nr 1169/2011.

TYP ELLER KATEGORI AV LIVSMEDEL	UPPGIFTER
<p>4.2 Livsmedel – utom drycker – som innehåller koffein som tillsatts för ett visst fysiologiskt ändamål.</p>	<p>”Innehåller koffein. Rekommenderas ej för barn och gravida.” i samma synfält som livsmedlets beteckning, följt av en hänvisning inom parentes och enligt artikel 13.1 i denna förordning till koffeinhalten uttryckt i mg per 100 g/ml. När det gäller kosttillskott ska koffeinhalten uttryckas per portion som en rekommendation för dagligt intag på etiketten.</p>
<p>5.1 Livsmedel eller livsmedelsingredienser med tillsats av fytosteroler, fytosterolestrar, fytostanoler eller fytostanolestrar.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ”Med tillsats av växtsteroler” eller ”med tillsats av växtstanoler” i samma synfält som livsmedlets beteckning. 2) Mängden av tillsatta fytosteroler, fytosterolestrar, fytostanoler eller fytostanolestrar (uttryckt i procent eller som gram av fria växtsteroler/växtstanoler per 100 g eller 100 ml av livsmedlet) ska anges i ingrediensförteckningen. 3) Meddelande om att varan inte är avsedd för personer som inte behöver kontrollera kolesterolhalten i blodet. 4) Meddelande om att patienter som tar kolesterolsänkande läkemedel endast bör inta varan under medicinsk övervakning. 5) Väl synligt meddelande om att livsmedlet från näringssynpunkt kan vara mindre lämpligt för gravida och ammande kvinnor samt barn under fem år. 6) Råd om att livsmedlet ska användas som en del av en balanserad och varierad kost som innefattar regelbundet intag av frukt och grönsaker för att upprätthålla karotennivåerna. 7) I samma synfält som meddelandet enligt punkt 3 ovan: meddelande om att intag av mer än 3 g per dag av tillsatta växtsteroler/växtstanoler bör undvikas. 8) En definition av en portion av livsmedlet eller livsmedelsingrediensen i fråga (helst i g eller ml) med uppgift om hur mycket växtsteroler/växtstanoler en portion innehåller.

Definitionen av kosttillskott:

Kosttillskott

Att tänka på vid kontroll av konfektyr med sötningsmedel

Livsmedel, bland annat konfektyr, som innehåller sötningsmedel ska ha ytterligare obligatorisk märkning. För vilka produkter detta gäller samt hur denna obligatoriska märkning ska se ut framgår av punkterna 2.1-2.4 i bilaga III till förordning (EU) nr 1169/2011. Denna obligatoriska märkning ska även framgå av stödmaterialet på webbplatsen.

TYP ELLER KATEGORI AV LIVSMEDEL	UPPGIFTER
2.1 Livsmedel som innehåller ett eller flera sötningsmedel som godkänts enligt förordning (EG) nr 1333/2008.	Uppgiften "innehåller sötningsmedel" ska åtfölja livsmedlets beteckning.
2.2 Livsmedel som innehåller såväl en eller flera tillsatta sockerarter som ett eller flera sötningsmedel som godkänts enligt förordning (EG) nr 1333/2008.	Uppgiften "innehåller socker och sötningsmedel" ska åtfölja livsmedlets beteckning.
2.3 Livsmedel som innehåller aspartam/salt av aspartam och acesulfam som godkänts enligt förordning (EG) nr 1333/2008.	Uppgiften "innehåller aspartam (en källa till fenylalanin)" ska finnas på etiketten i de fall då aspartam/salt av aspartam och acesulfam endast anges genom hänvisning till E-numret i ingrediensförteckningen. Uppgiften "innehåller en källa till fenylalanin" ska finnas på etiketten i de fall då aspartam/salt av aspartam och acesulfam anges med sin specifika beteckning i ingrediensförteckningen.
2.4 Livsmedel som innehåller mer än 10 % tillsatta polyoler som godkänts enligt förordning (EG) nr 1333/2008.	"Överdriven konsumtion kan ha laxerande effekt."

Att tänka på vid kontroll av konfektyr med glycyrrhizinsyra eller ammoniumsalt av glycyrrhizinsyra (lakritsprodukter)

Konfektyr som innehåller glycyrrhizinsyra ska ha ytterligare obligatorisk märkning. För vilka produkter detta gäller samt hur denna obligatoriska märkning ska se ut framgår av punkterna 3.1 och 3.2 i bilaga III till förordning (EU) nr 1169/2011. Denna obligatoriska märkning ska även framgå av stödmaterialet på webbplatsen.

TYP ELLER KATEGORI AV LIVSMEDEL	UPPGIFTER
3.1 Konfektyrer eller drycker som innehåller glycyrrhizinsyra eller ammoniumsalt av glycyrrhizinsyra till följd av tillsats av själva ämnet (ämnena) eller av lakritsrot (<i>Glycyrrhiza glabra</i>) i en koncentration av 100 mg/kg eller 10 mg/l eller däröver.	"Innehåller lakrits" ska läggas till omedelbart efter ingrediensförteckningen, om inte ordet "lakrits" redan finns i ingrediensförteckningen eller i livsmedlets beteckning. Om det inte finns en ingrediensförteckning ska denna uppgift åtfölja livsmedlets beteckning.
3.2 Konfektyrer som innehåller glycyrrhizinsyra eller ammoniumsalt av glycyrrhizinsyra till följd av tillsats av själva ämnet (ämnena) eller av lakritsrot (<i>Glycyrrhiza glabra</i>) i en koncentration av 4 g/kg eller däröver.	"Innehåller lakrits – personer som lider av högt blodtryck bör undvika överdriven konsumtion" ska läggas till omedelbart efter ingrediensförteckningen. Om det inte finns en ingrediensförteckning ska denna uppgift åtfölja livsmedlets beteckning.

Att tänka på vid kontroll av konfektyr som innehåller vissa färgämnen

Livsmedel som innehåller vissa färgämnen ska ha ytterligare obligatorisk märkning. Det gäller färgämnen:

- Tartrazin (E102),
- Kinolingult (E104),
- Para-orange (E110),
- Azorubin (E122),
- Nykockin (E124) och
- Allurarött (E129).

Om till exempel konfektyr innehåller något eller några av ovan färgämnen ska den obligatoriska märkningen kompletteras med uppgiften "Färgens (färgernas) namn eller E-nummer": kan ha en negativ effekt på barns beteende och koncentration.

Till exempel - Para-orange (E110): kan ha en negativ effekt på barns beteende och koncentration.

Se artikel 24 och bilaga V till förordning (EG) nr 1333/2008. Denna obligatoriska märkning ska även framgå av stödmaterialet på företagets webbplats.

Frågor som kan vara till hjälp

Kontrollen kan läggas upp på olika sätt men här är ett förslag på tillvägagångssätt.

1. Välj ut minst tre produkter på det aktuella företagets webbplats.
2. Granska först stödmaterialet på företagets webbplats och bedöm om samtliga obligatoriska uppgifter finns med där. Se förslag på frågeställningar under punkt 3. Dokumentera sedan det granskade materialet, läs mer om det under rubriken "Dokumentera kontrollen av webbplatsen" längre ned. Ta med och jämför det granskade stödmaterialet mot märkningen på respektive produkt på anläggningen.
3. Jämför stödmaterialet på företagets webbplats mot märkningen på förpackningen av de produkter som valts ut. Frågeställningar:
 - Överensstämmer uppgifterna?
 - Finns samtliga obligatoriska uppgifter med på både webbplats och förpackning? Datum för minsta hållbarhet eller sista förbrukningsdag behöver inte finnas i stödmaterialet men är obligatoriskt på förpackningen.
 - Finns det ytterligare uppgifter som är obligatoriska för kosttillskott och konfektyr på båda ställen? Se under rubrikerna "Att tänka på vid kontroll av..." ovan.
 - Är de obligatoriska uppgifterna på svenska både på förpackning och i stödmaterialet? Annat språk får användas om språket endast obetydligt skiljer sig från svenska.

Informationen ska vara på svenska

- Är samtliga allergena ingredienser framhävda från resten av ingredienserna?

Ämnen som ska framhävas i märkningen

Hur gör jag om avvikelser konstateras?

Om kontrollmyndigheten har upptäckt en avvikelse och beslutat att åtgärd är nödvändig bör myndigheten ställa sig frågan - innebär avvikelsen en allvarlig direkt eller indirekt risk för konsumenten?

- Om svaret är *nej* ska avvikelsen tas omhand enligt god kontrollsed och genom kontrollprocessen.
- Om svaret är *ja* ska ett RASFF-meddelande som regel upprättas. Se bestämmelser om RASFF, det nationella systemet för snabb varning, i 6-9 §§ LIVSFS 2009:13.

Tänk på att även om avvikelsen inte innebär en risk för konsumenterna, finns skyldigheter att vid behov underrätta andra berörda myndigheter. Detta gäller även om andra EU-länder är berörda och då ska underrättelsen ske via AAC-systemet. Använd iRASFF för detta ändamål. Se artikel 105 i förordning (EU) nr 2017/625.

Notera att RASFF- och AAC- meddelanden bara är aktuellt att använda om avvikelsen har uppstått någon annanstans än hos företaget där ni har utfört kontroll. Gäller avvikelsen enbart stödmaterialet på webbplatsen ska kontrollmyndigheten vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att företaget åtgärdar detta.

RASFF - Rapid Alert System for Food and Feed

AAC – Administrative Assistance and Cooperation

Exempel på avvikelser som skulle kunna leda till RASFF-meddelanden:

- Märkningen på förpackningen saknar relevant information om allergener.
- Märkningen på förpackningen och på webbplatsen saknar tilläggsmärkning för att produkten innehåller till exempel Azorubin (E122).

Exempel på avvikelse som skulle kunna leda till AAC-meddelanden:

- Avvikelsen innebär ingen hälsorisk men är av sådan art att märkningen på en förpackning bör åtgärdas. Behörig kontrollmyndighet för det företag som ansvarar för märkningen ligger i ett annat EU-land.

Det kan också förekomma att kontrollen upptäcker avvikelser som inte kan kopplas till operativt mål 6. Det skulle till exempel kunna vara kosttillskott som innehåller inte godkända nya livsmedel, otillåtna substanser med mera. Hantering av dessa avvikelser sker som vanligt enligt god kontrollsed och genom kontrollprocessen. Även i dessa fall kan det bli aktuellt med RASFF-meddelanden.

Mer stöd

Här följer olika former av stödmaterial som myndigheten kan använda som hjälp vid kontrollen.

Bilder som stödmaterial

Det förekommer att stödmaterialet från företaget består av bilder av förpackningen. Ofta framgår de obligatoriska uppgifterna på dessa bilder. Även stödmaterial i form av bilder ska vara korrekt, tydligt och lätt att förstå, samt på svenska.

E-handel som sker bakom lösenordsskydd

Vissa livsmedelsföretagare har lösenordsskyddad e-handel som bara registrerade kunder kan komma åt. Även dessa försäljningskanaler ska ha offentlig kontroll. Om inte företaget gett sin kontrollmyndighet möjlighet att logga in på egen hand kan det vara lämpligt att utföra denna kontroll på plats hos företaget vid en oanmäld kontroll. Företagaren får logga in åt myndigheten som då kan utföra relevant kontroll.

Varorna finns inte lager

Det är inte ovanligt att e-handlare enbart är en mellanhand i form av handelskommissionär och handeln bedrivs med så kallad dropshipping. E-handlaren är i dessa fall inte en återförsäljare med lager utan agerar som en matmäklare. Det finns alltså inga produkter som kan kontrolleras på plats. Även i dessa fall ska stödmaterialet på webbplatsen vara korrekt och överensstämja med det som framgår av märkningen.

Verifierande kontroll att information på webbplatsen överensstämmer med förpackningen kan i dessa fall ske på två sätt. Inköp av en produkt på webbplatsen är ett alternativ. Det andra alternativet är att be den behöriga kontrollmyndigheten, som ansvarar för den anläggning som skickar produkten till kunden, att assistera i kontrollen. Det kan inte uteslutas att kontakter då måste tas med andra EU-länders myndigheter.

När det gäller förfrågningar till andra EU-länders myndigheter ska det ske i iRASFF. Se artiklar 102-106 i förordning (EU) nr 2017/625. Förfrågningar om assistans i kontrollen till svenska kontrollmyndigheter bör ske bilateralt.

Dokumentera kontrollen av webbplatsen

Det är viktigt att dokumentera stödmaterialet på en webbplats som kontrolleras. Dokumentation kan göras på flera olika sätt och med många olika digitala verktyg. Företrädevis används ett så kallat "tillägg" i webbläsaren som sparar informationen i pdf-format. Dessa tillägg måste laddas ned till den webbläsare

som används vid kontrollen. Tänk på att välja ett tillägg som kan spara hela sidan och inte bara det som ses på skärmen. I vissa fall kan det även vara bra att ha ett tillägg som sparar länkar, som fortsätter att vara aktiva även i det skapade pdf-dokumentet.

Vilka livsmedelsföretag bedriver e-handel?

För att kunna utföra en relevant offentlig kontroll av livsmedelsföretag som bedriver e-handel är en förutsättning att myndigheten vet om vilka dessa företag är. Om livsmedelsföretagen inte redan uppgett var denne bedriver e-handel kan man begära in dessa uppgifter i efterhand. Se artikel 15.5 i förordning (EU) nr 2017/625. Där står att aktörerna ska tillhandahålla följande uppgifter:

- Vilken specifik verksamhet de utför, inklusive det som utförs genom distanskommunikation.
- Vilka platser som står under aktörens kontroll.

För att kunna planera kontrollen bör kontrollmyndigheten känna till vilka livsmedelsanläggningar som är registrerade och som bedriver e-handel. Myndigheterna bör därför vara noga med att ta in uppgifter om e-handelsförsäljning redan vid registrerings- eller godkännandeförfarandet och kan behöva anpassa information, blanketter och liknande så att de tydligt anvisar att, och hur, dessa uppgifter ska lämnas. En anmälan för registrering av en anläggning ska bland annat innehålla uppgifter om plats där verksamhetens ska bedrivas och en beskrivning av verksamhetens art.

En livsmedelsföretagare som bedriver e-handel kan därför behöva lämna uppgifter om de webbplatser, digitala marknadsplatser med mera som företaget använder för försäljning till konsument eller försäljning till andra företag (B2B, business to business) så att kontrollmyndigheten kan bedriva kontroll på dem.

En del kontrollmyndigheter tar redan idag in dessa uppgifter via registreringsförfarandet. De myndigheter som inte redan gör det bör ändra sitt förfarande och begära in alla aktuella URL till webbplatser, marknadsplatser med mera som företaget använder som försäljningskanal.

Notera att om en livsmedelsföretagare efter registrering/godkännande påbörjar e-handel så kan det innebära en väsentlig förändring av verksamheten. När det sker ska det anmälas till kontrollmyndigheten. Att bedriva verksamhet som går utöver registrerad eller godkänd verksamhet är brottsligt enligt lagstiftningen.

Betydande ändring av verksamhet vid registrerade anläggningar

Länkar

[Distansförsäljning - färdigförpackade livsmedel](#)

[Obligatorisk information](#)

[Kommissionens vägledning om märkning distansförsäljning](#)

[Kommissionens frågor och svar om livsmedelsinformation vid distansförsäljning](#)

[Märkning av kosttillskott](#)

Övrig information

Kontroll av detta operativa mål kan med fördel utföras tillsammans med operativt mål 13.

[Operativt mål 13 - Otillåtna växter och ämnen i kosttillskott](#)

Senast uppdaterad 19 juni 2024 Ansvarig grupp ROR_MEX